

PROJECTE DE RECERCA EN COMUNICACIÓ A 4t d'ESO. ESCOLA SOLC

FITXA RESUM

1. Síntesi de l'experiència (descripció i objectius de l'activitat presentada, nombre d'alumnes que hi ha participat, context en què s'ha desenvolupat i valoració de l'activitat per part del professorat.

En el curs 2008-2009 quan es va iniciar el treball de recerca a 4t d'ESO, el nostre centre va veure la necessitat de centrar la tasca investigadora de **tot l'alumnat** d'aquest nivell educatiu en l'educació en comunicació audiovisual. En primer lloc perquè suposava la culminació de tota una programació d'aprenentatge del llenguatge audiovisual, de producció escolar creativa i, especialment, d'anàlisi crítica dels productes mediàtics que comença a les nostres aules d'Educació Infantil, segueix a Primària i aconsegueix el màxim desenvolupament a l'Educació Secundària Obligatòria. I, per altra banda, perquè uns nens i nenes, uns nois i noies que viuen en una societat on la mitjana de temps dedicat a la televisió és de 234 minuts per persona i dia necessiten un conjunt d'eines crítiques i de reflexió que posin les bases d'una veritable alfabetització mediàtica.

Així, doncs, és tot el grup-classe de 4t d'ESO qui desenvolupa una tasca general de recerca en els mitjans de comunicació, i més concretament, en la televisió.

D'aquesta forma, vam articular un **conjunt de propostes de reflexió, anàlisi i recerca sobre la televisió** que presentem en aquest treball i que s'articulen seguint els principals gèneres televisius:

1. Introducció.
2. Activitats prèvies de reflexió i motivació.
3. Informatius.
4. Publicitat.
5. Esports.
6. Concursos.
7. Telerealitat.
8. Sèries.
9. Recerca i acció.
10. Fonts i referències.

Els **objectius** que s'han perseguit amb aquestes activitats han estat els següents:

1. Saber llegir, desxifrar, apreciar i escollir expressions comunicatives, especialment televisives.
2. Aprendre a articular un projecte de recerca en els mitjans de comunicació.
3. Emprar nou vocabulari així com el llenguatge propi de la comunicació i de la televisió.
4. Aprendre a desenvolupar treballs d'anàlisi i d'estudi sobre llenguatges comunicatius.
5. Aprendre a organitzar-se mentalment a l'hora de realitzar treballs no-tradicionals.
6. Participar en les diferents situacions de discussió i comentari d'obres audiovisuals.
7. Mostrar actituds d'anàlisi serena i documentada.
8. Tenir sentit crític en la lectura de les imatges televisives.
9. Tenir una actitud activa i creativa com a espectador/a de televisió.
10. Reflexionar de forma sistematitzada al voltant dels gèneres televisius més destacats.
11. Analitzar les influències del moment en l'aparició de determinats programes.
12. Analitzar críticament els continguts televisius i valorar la importància de la televisió, en qualitat de mitjà de comunicació, com a transmissor i definidor de valors i models de conducta determinats.
13. Adonar-se que les produccions audiovisuals constitueixen diverses interpretacions del món i de l'individu.
14. Identificar estereotips en la programació televisiva.
15. Formar-se com a teleespectadors/teleespectadores.

L'alumnat participant en aquest projecte de recerca en comunicació ha estat la totalitat del nostre grup de 4t d'Educació Secundària Obligatòria: **29 nois i noies**, que han desenvolupat el procés de reflexió i investigació en el **context del Projecte de Recerca de 4t d'ESO**.

La **valoració** de tot el claustre de professors ha estat excel·lent. Els professors i professores entenen que amb aquest conjunt estructurat i coherent d'activitats s'avança en l'educació en comunicació audiovisual, dota els/les alumnes d'uns principis ètics i d'una capacitat interpretativa, crítica i reflexiva davant els mitjans de comunicació; forma l'alumnat en els nous llenguatges i habilitats comunicatives i posseeix unes virtuts d'aprenentatge de primer ordre: ajuda a desenvolupar la capacitat de treballar de forma estructurada, i les habilitats expressives, visuals i espacials dels alumnes. És més, el nostre centre entén que l'educació en comunicació audiovisual hauria de tenir un temps-espai en el currículum obligatori com indica la UNESCO i, més recentment, el Parlament Europeu.

2. Competències bàsiques treballades i àrees curriculars incloses.

A banda de la **competència social i ciutadana**, entenem que l'aprenentatge que presentem contribueix a l'adquisició de les competències transversals comunicatives i metodològiques, és a dir, la **competència comunicativa lingüística i audiovisual** i la **competència artística i cultural** d'una banda, i la **competència d'aprendre a aprendre** i la **competència sobre el tractament de la informació** i la **competència digital** per l'altra, a més de l'**ús responsable de les TIC**.

Ha estat la nostra voluntat emmarcar els processos d'ensenyament i d'aprenentatge d'aquest Projecte de recerca en comunicació entorn dels quatre eixos següents:

Aprendre a ser i actuar de manera autònoma.

Aprendre a pensar i comunicar.

Aprendre a descobrir i tenir iniciativa.

Aprendre a conviure i habitar el món.

Les àrees curriculars que ha intervingut en aquestes activitats són: Ciències Socials; Educació Ètico-cívica; Llengua Catalana i Llengua Castellana.

3. Continguts, temporització i recursos humans i materials

Continguts:

1. Anàlisi, reflexió i recerca sobre continguts televisius
2. Introducció a la lectura de les imatges del nostre entorn.
3. Característiques de la comunicació audiovisual.
4. Anàlisi de les tècniques de comunicació visual.
5. Característiques i definicions dels procediments expressius de la televisió en particular i de la imatge en general.
6. Anàlisi introductòria dels elements bàsics de les tècniques televisives.
7. La realitat manipulada. L'aparença de realitat. El mite de la televisió com a "finestra de la realitat".
8. Aprendre a veure la televisió. La tria de programes, a casa, per part dels escolars.

Activitats d'aprenentatge

1. Pràctica de tècniques d'anàlisi, de crítica i recerca envers les imatges televisives.
2. Coneixement de la realitat mediàtica.
3. Estudi i anàlisi de continguts d'informatius, espots publicitaris, tele-sèries i de diferents productes televisius.
4. Comentari de tots els elements culturals i ètics que es presenten en una producció comunicativa.
5. Correcció i comentari dels exercicis realitzats.

Activitats d'avaluació.

1. Correcta aplicació dels plantejaments teòrics.
2. Capacitat d'observació, anàlisi, recerca i participació.
3. Claredat en l'estructuració dels raonaments i en la confecció dels exercicis visuals encomanats.
4. Fluïdesa d'idees, rebuig al dogmatisme i multiplicitat de respostes.
5. Originalitat en els raonaments i en la creació.
6. Grau d'elaboració i interès.
7. Interès per l'observació, assimilació i comentari de productes comunicatius.
8. Estructuració, qualitat i pulcritud en els treballs proposats.
9. Capacitat de comprensió, interpretació i anàlisi d'imatges.
10. Actitud receptiva i interessada, així com bona disposició en les activitats i pràctiques proposades.
11. Correcta assimilació i utilització de la terminologia de la imatge.

Temporització:

El Decret 143/2007, de 26 de juny (desplegament de la LOE, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (ESO), DOGC núm. 4915 - 29/06/2007); es planteja que el Projecte de recerca de 4t d'ESO s'ha de dotar de 35 hores.

En el nostre cas hi hem dedicat una hora setmanal durant dos trimestres (14 hores cada trimestre) i 24 hores lectives en els sis darrers dies del curs, que fan un total de 52 hores.

Recursos humans: Un professor-coordinador de les activitats en el grup, més dos professors més en el moment d'organitzar els tribunals que havien de valorar els treballs de recerca.

Recursos materials: Ordinador; projector; altaveus; dvd's pregravats; retalls de premsa escrita; gravacions de televisió en format dvd; fotocòpies; programes informàtics (power point; photoshop...) i la bibliografia que acompanya el treball.